

A katalógusok 11^m,9–12^m,8 közé teszik a kisméretű (3'x2'-es) kompakt GX-t, amelyet mégis viszonylag könnyen azonosítani lehet közepes távcsővel. Az SN-re vonatkozó eltérő fényességbecsléseket az öh-k hiányának lehet betudni.

PAPP SÁNDOR

NGC 4236	Dra	GX	12143+6945	9 ^m ,5
NGC 4291	Dra	GX	12181-7540	11,9
NGC 4589	Dra	GX	12356-7428	10,9
NGC 5466	Boo	GH	14032+2846	8,5

Mély-ég ajánlat április–május hóra (1950-es koord.)

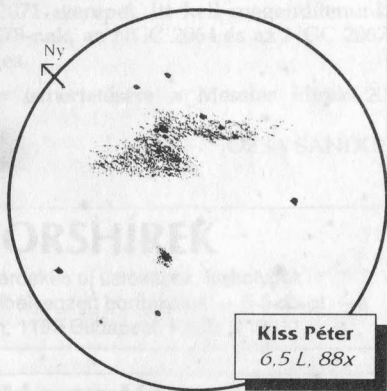

Messier Klub

Téli észlelések

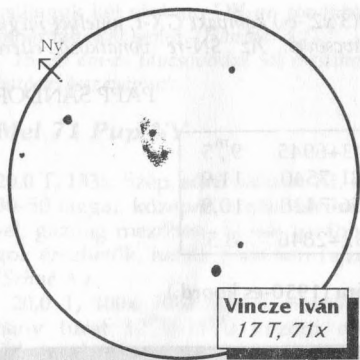
11 észlelő, 31 LM-rajzos és 4 szöveges leírás küldött. Az észlelések fele a Tau és Ori objektumairól készült. Az M1 újra népszerű (4 rajz+1 leírás). Ezen a télen is szép észlelések készültek az Orion-ködről és az M45-ről. Most Kiss Péter új klubtagunk megfigyelését mutatjuk be az Orion-ködről.

M42-43 (6,5 L, 88x): Fényes DF, jól bírja a nagyítást. Legtöbb részén fokozatosan olvad a háttérbe, de a keleti részén, és főleg a „beharapásnál” elég kontrasztos... (Kiss Péter)

M78 (NGC2068) DF Ori

Az M78 halványka objektum a szomszédban sziporkázó M42-43 csodáihoz képest, így nem csoda, hogy sokan átsiklanak fölötte. A november–január közötti időszak szerencsére változtatott a kissé mostohán kezelt objektum helyzetén. Bőséges mennyiségű és színvonalas észlelés érkezett. Lantos Zsolt okt. 29-i munkájával együtt 7 észlelést kaptunk, így érdemes külön figyelmet szentelni neki.

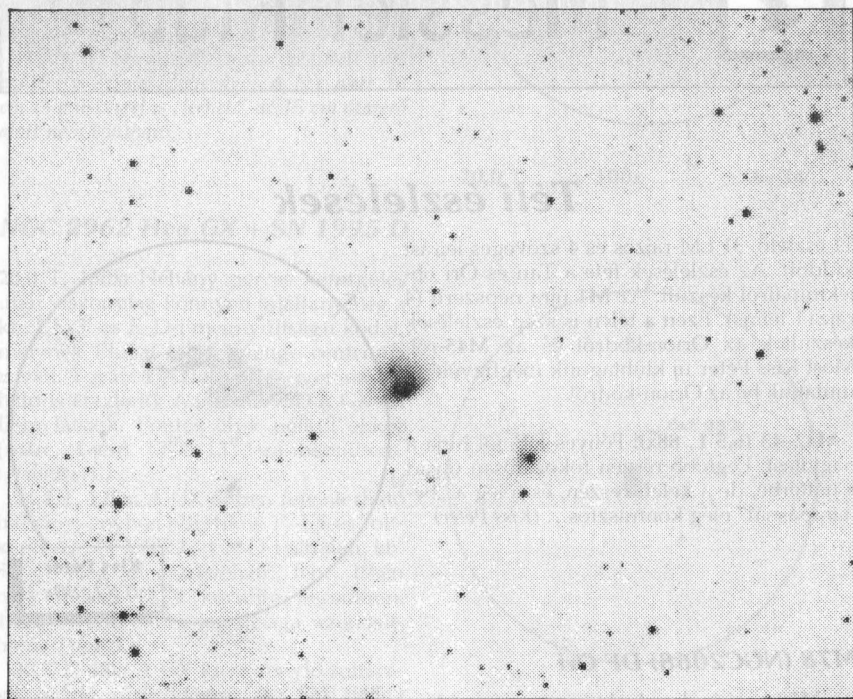
8 L, 84x: A LM-ben feltűnően fényes objektum, benne két csillag látható. Alakja határozottan ovál. Hasonló megjelenésű, mint az M1, Mintha ráleheltek volna a lenszére. (Lantos Zsolt)

10 T, 37x: Mintha az Orion-köd kicsiny mása lenne. Legyező alakú, halvány köd. Felülete homogén, belsejében két, kb. 11^m -s csillag világít. (Kárpáti Ádám)

10 T, 37x: Majdnem kör alakú, diffúz, a belsejébe ágyazódott két kb. 10^m -s csillaga igen feltűnő. (Kovács Zsolt)

17 T, 71x: Két fényes csillag körül elterülő alakatlan köd. Hosszú szemlélődés után kirajzolódik — éppen csak sejtetően — egy

kissé tömzsi csepp alak, mely DNy-i irányba csúcsosodik. (Vincze Iván)

Az M78 és az NGC 2071 Rózsa Ferenc fotóján (80/840 refr., Kodak Gold 400 film, 30 perc expozíció)

17 T, 120x: A köd nagyjából egy eltorzult derékszögű háromszögre hasonlít. Kelet felé nyílik, nagyon lágy és diffúz. Két csillag látszik benne, 10^m körüliek. A köd a

csillagok körül egy kissé fényesebb. Érdekes a fényes sáv D felé, valamint a köd K-i végének alsó felét kicsipkéző „beharapás”. (Szabó Gyula)

19 T, 98x: Enyhén elnyúlt, halvány köd. Közepén kis mértékben fényesebb. A közép-ponttól kicsit északabbra található két fényesebb csillag. Szélei felé nagy átmenettel halványodik és követhetetlenül olvad a háttérbe. (Csillag Attila)

20 T, 115x: Csodálatos DF! 7' körüli, szabálytalan alakú és intenzitású köd. A legfényesebb régióban egy $10^m,5$ -s csillag helyezkedik el. (kettős?) Itt a legfényesebb a köd, aminek az alakja azokra a légkörbe lépő testekre emlékeztet, amik a sűrűdástól felhevülve elégnek, közben pedig egy „pajzsszerűség” van előttük. Ettől D-re húzódik egy még viszonylag fényes rész — bár ezt főleg EL-sal érezni —, aminek a belsőjében egy $12^m,0-12^m,5$ körüli csillag helyezkedik el. A ködtől É-ra látszik egy 11^m körüli csillag, ami körül egy megközelítőleg 1'-es ködpamacsvetető ki. Talán az NGC 2071? (Hamvai Antal)

Szépen összecsendő, precíz észlelések! Az M78 az egyik legfényesebb reflexiós köd. A benne rejlő csillag(ok) fényét veri vissza. Bár a Messier Album a HD 38563 jelű csillagnak tulajdonítja a köd fénylését, a szakirodalom két-három csillagot is említ. E kérdés eldöntése a szakcsillagászokra vár. Mindenesetre amatőr műszerekkel elérhetők a „gyanúsítottak”, még a leghalványabb is (lásd pl. Hamvai A. észlelését). Hamvai Antal LM-rajzán valóban az NGC 2071 szerepel. Itt kell megemlítenünk, hogy ezen kívül még két „kísérője” van az M78-nak, az NGC 2064 és az NGC 2067, melyek észleléséhez nagyobb műszer szükséges.

Az észlelési időszak termésének bővebb ismertetésére a Messier Hírek 20. számában kerül sor.

JÓZSA SÁNDOR

ÜSTÖKÖS GYORSHÍREK

Gyorshíreinkben az amatőrök számára érdekes új üstökösök, kisbolygók előrejelzéseit közöljük. Küldjön megcímzett, felbélyegzett borítékokat — 5-5 db-ot — a rovatvezető címére! (Sárnecky Krisztián, 1132 Budapest, Kádár u. 9-11.)

Konkoly Thege Miklós emlékezete

A kiadvány Konkoly Thege Miklós, a modern magyar csillagászat úttörőjének, az ógyallai csillagvizsgáló alapítójának életútját, legfontosabb eredményeit mutatja be 32 oldalon, korabeli metszetekkel, fényképekkel illusztrálva. Megjelent a nagy magyar csillagász születésének 150. évfordulóján, Bartha Lajos összeállításában. Megrendelhető az MCSE címén (1461 Budapest, Pf. 219) rózsaszín postautalványon. Ára 67 Ft, tagok számára 56 Ft.

CCD Technikák a Csillagok Fotometriájában

(IAPPP Szimpózium, Baja, 1995. április 28–30.)

Az MCSE Változócsillag Szakcsoportjának és az IAPPP Magyar Szárnyának 5. közös találkozója. Helyszín: Pártok Háza, 6500 Baja, Árpád tér 1.

A találkozó fő célja, hogy fórumot biztosítson a változócsillagok CCD-fotometriája terén dolgozó amatőr és hivatásos csillagászok számára.

Szeretnénk általános áttekintést adni a legújabb megfigyelési eredményekről, az automatikus távcsövekről és a nemzetközi megfigyelési hálózatokról.

Programelőzetes: április 27. (csütörtök): érkezés, bejelentkezés, közös vacsora (halászlé); április 28. (péntek): de. és du. előadások, majd hajókirándulás a Gemenci-erdőbe; április 29. (szombat): de. és du. előadások, este állófogadás (vendéglátó: Baja polgármestere); április 30. (vasárnap): de. és du. előadások, este hazautazás.

A rendezvény részvételi díja **1000 Ft** (regisztrációs költség, mely magában foglalja a szimpóziumon elhangzott előadásokat tartalmazó kiadványt és a gemenci hajókirándulás költségét is). Amatőrök számára **ingyenes elhelyezést biztosítunk** 4–6 ágyas szobákban. Az étkezés a helyszínen is befizethető (napi 500 Ft), illetve saját étkezés is megoldható.

Az időjárás függvényében (nem csak változó!) megfigyelések végezhetők a Bajai Observatórium távcsöveivel (50 cm-es RCC teleszkóp, Celestron C8+ 20 cm-es Schmidt-Cassegrain-távcső) és a Bajai Bemutató Csillagvizsgálóban (50 cm-es Newton, 13,3 cm-es refraktor).

Jelentkezés az alábbi címen: Hegedüs Tibor, Bács-Kiskun M. Önkorm. Csillagvizsgáló Intézet, 6501 Baja, Szegedi út, Pf. 766., tel/fax: (79)-324-027, E-mail: h613heg@ella.hu

Tudományos Szervezőbizottság:

elnök: Dr. Balázs Lajos (MTA CSKI), H-1525 Budapest, Pf. 67., TEL: (1)-175-4122
FAX: (1)-156-9640, E-mail: balazs@buda.konkoly.hu

tagok: Frontó András (MTA CSKI), Dr. Szécsényi-Nagy Gábor (ELTE Csillagászati Tanszék), dr. Sztarmáry Károly (JATE Kísérleti Fizika Tanszék), Hegedüs Tibor (Bajai Observatórium), Mizser Attila (MCSE, Budapest)

Helyi Szervezőbizottság:

elnök: Hegedüs Tibor (Bajai Observatórium), H-6501 Baja, Szegedi út, Pf. 766.
Tel/Fax: (79)-324-027, E-mail: h613heg@ella.hu, ASTROBASE BBS: (79)-324-600 - max. 14400bps, IAPPP terület.

tagok: Borkovits Tamás (Bajai Observatórium), Paragi Zsolt (Bajai Observatórium), Vaskúti György (Bajai Bemutató Csillagvizsgáló), Mező Zoltán (KLTE, Debrecen).

Meghívott előadók:

I.L. Andronov (Odessza), Balázs Lajos (Budapest), V.G. Karetnikov (Odessza), W. Pfau (Jéna), A. Skopal (Tátralomnic), C. Sterken (Brüsszel), T. Zwitter (Ljubljana).

Programajánlat

MCSE-programok

Budapest: Keddenként tartunk ügyeletet a BME R Klubjában (XI. Műgyetem rakpart 9.) 18–21 óra között. Távcsőépítési tanácsadás, cserbere, előadások, a Budapesti Csoport találkozói.

Szeged: A Szegedi Csillagvizsgálóban keddenként találkoznak a Szegedi Csoport tagjai 18–21 óra között.

Pécs: Az APCSE Csillagászati Klubja (Pécs, Szent István tér 17.) minden hétfőn 18 órától várja a tagokat.

Előadások az R Klubban

Május 2. Plútó — a kozmikus kakukktójas (Kereszturi Ákos)

Május 9. Haldokló üstökösök (Sárnieczy Krisztián)

Május 16. Sci-fi és csillagászat (Zsoldos Endre)

Előadásaink 19 órakor kezdődnek!

Bolygós találkozó Kaposvárott

Május 5–7. között bolygós találkozót tartunk a Kaposvári Csillagvizsgálóban.

A találkozó programjából: **május 5.** 18:30: Vulkanok a Naprendszerben (Kereszturi Á.); **május 6.** 10:30: A bolygós archívum helyzete (Vincze I.); 11:30 Bolygófotózás (Bartus Ferenc); 15:30 Látjuk a láthatatlant (Bartha L.); 16:30: A Kuiper-öv (Kereszturi Á.); 17:00 „Tócsák” a Jupiteren — az Üstököskarambol magyar észlelései (Vincze I.); 18:00 CCD-k a bolygóészlelésekben (Dán A.) **május 7.** 10:30: Régi-új észlelési területek (Vincze I.).

Esténként észlelési gyakorlatokat végzünk a csillagvizsgáló és az MCSE távcsöveivel ill. hozott műszerekkel.

Elszállásolás saját sátorban, a csillagvizsgáló udvarán. Odautazásáról, ellátásáról mindenki maga gondoskodik. Az

észlelőhétvége jellegű találkozó részvételi díja éjszakánként MCSE-tagoknak 200 Ft, nem tagoknak 300 Ft. Jelentkezni Sárnieczy Krisztiánnál lehet, az MCSE postacímén (1461 Budapest, Pf. 219.; tel.: (1) 153-4902), e-mail: sky@iris.elte.hu. A részvételi díjat kérjük az MCSE postacímére befizetni rózsaszín postautalványon (legkésőbb április 30-ig), de az anyagiak a helyszínen is rendezhetők.

A kaposvári TIT Uránia Csillagvizsgáló címe: 7400 Kaposvár, Egyenesi út 86. (A Szenna felé vezető út mellett, a város határában.) Megközelíthető a vasútállomás mellől induló helyi buszjáratral. A csillagvizsgálóban a koradélutáni órától várjuk amatőr csillagász barátainkat!

A Pécsi Csoport tábora

Az MCSE Pécsi Csoportja 1995. aug. 10–20. között 10 éjszákára szervezi meg idei nagy nyári tábort. Helyszíne a Banya megyei Boldogasszonyfa déli részén a törendszert partján lévő magán-camping. Csónakázás, fürdés, horgászat, kellemes falusi környezet és igazi vidéki égbolt ad lehetőséget nyaralásra és egyúttal csillagász barátainkkal. Szállás kétágyas szobákban vagy saját sátrakkal a komfortos campingben. A programban előadások, távcsővezések, Perseida meteorraj, gyalogtúrák, buszkirándulás szerepel. Részvételi díj: 1000 Ft/fő. Jelentkezés és további információ: Keszthelyi Sándor, 7624 Pécs, Alkotmány u. 3.

Ráktanya '95

Két év szünet után ismét nyári táborokkal várja Ráktanya a csillagászat szerelmeseit! A zavaró fényektől mentes észlelőhely mindenki számára kiváló lehetőséget nyújt a csillagos éggel és a természettel való ismerkedésre. Július 21. és 30. között itt tartjuk **Ifjúsági Táborunkat** és a **Meteor '95 Távcsöves Találkozót**. Bővebb információk a 2. oldalon!

Apróhirdetések

ELADÓK a Csillagászati évkönyv alábbi kötetei: 1984, 1985 (150 Ft/db). Megrendelhetők rózsaszín postautalványon az MCSE-től (1461 Budapest, Pf. 219.).

ELADÓ Prof. Arthur Krause: Himmelskunde f. Jedermann c. könyve. KOSMOS Ges. d. Naturfreunde + Franckh'she Verl., Stuttgart, 1941, 274 o., 195 ábra, értékes ex libriszel jutányosan eladó. Kalmár, tel.: 118-4506

ELADÓ 1 db 63-H Zeiss-okulár M 44x1, M 54x1 variálható csatlakozással (2500 Ft), 1 db 55 mm Plössl-okulár (1200 Ft), 1 db 40 mm Super Plössl okulár (M 44x1 csatl., 2200 Ft), 1 db 25-O Zeiss-okulár (1200 Ft), 1 db Zeisszenitprizma, új (3500 Ft), 44x1 közgyűrűk 20–80 mm-ig (300 Ft/db). Patak Ákos, 7630 Pécs, Bor u. 91. tel.: (72) 335-245

ELADÓ Praktika VLC-2 fényképezőgép víz (10000 Ft), prizmás kereső VLC-2-höz (2500 Ft), aknás kereső VLC-2-höz (1500 Ft), 1,8/50 Pancolar alapobjektív (3000 Ft), 1 db vakupapucs VLC-2-höz (1000 Ft) — összesen 17000 Ft. Eladó 1 db MTO 1000 MC tükörobjektív tartozékokkal, tokkal (22000 Ft), 400 db HAMA üvegezett diakeret (4800 Ft), 4/240 kiváló leképezésű objektív keresőnek, Ø 60 mm (6000 Ft), 74 mm átmérőjű, 500 mm fókuszú akromát foglalat, csőben, finommozgatással, okulárfoglalattal nagyobb távcsőhöz v. üstökös keresőnek. Görbics János, 7622 Pécs, Nagy Lajos kir. u. 10/a. tel.: (72) 321-300.

ELADÓ Zeiss AS 110/1650 objektív (120 ezer Ft), fénykereszt + óragép (40 cm átmérőig) 80 eFt. Érdeklődni a 131-7205 telefonon lehet, napközben.

ELADÓ egy 15 cm-es, Csatlós-féle főtükrű Newton-távcső masszív, parallaktikus állvánnyal, finommozgatással. Ár megegyezés szerint. Cziniel Szabolcs, Pannonhalma, Attila út 41. tel.: 210-1230, Marbusovszky Kollégium, 22-es szoba.

ELADÓ Mizár! Kónya András, 3411 Szomolya, Radnóti u. 4.

ELADÓ 80/840-es Zeiss AS objektív tubussal vagy anélkül. Ár megegyezés szerint. Eladó egy 160/1530-as parabolizált főtükör 3500 Ft-ért. Gurály Attila, 6400 Kiskunhalas, Erdei F. tér 1/a., IV/14. tel.: (77) 322-433 (de.)

ELADÓ Proxima gyártmányú fénycsapantyú asztrofotózáshoz (leírását l. a Meteor 1993/1. számában), ára 4000 Ft. Lantos Zsolt, tel.: 226-2682

ELADÓ Zeiss 80/500 C objektív magában vagy tubusban, Zeiss fókuszálással, Telemator-csatlakozással. Eladók vadonatúj, masszív teodolit-állványok (7500 Ft). Sebők György, 1065 Budapest, Weiner Leó u. 13., tel.: 131-7205

ELADÓ nagy LM-jű Zeiss kétszerező (10000 Ft); Zeiss Ø 50 mm-es 10 nm HWB-jű H-alfa szűrő protuberancia-távcsőhöz (10000 Ft/db), 8x30 B-hez napszűrők (300 Ft/db), projektor-okulárok (6,3-as és 4-es), Porro-prizmák M 42 és M 44-es csatlakozással, 15 mm-es Zeiss Erfle-okulár, vizuális napszűrő-fólia, Zeiss IF szűrők kék és narancs tartományban, kf. prizmák. Iskum József, 1041 Budapest, Rózsa u. 48.

VENNÉK Uranometriát, Saguario katalógust. Tóth Zoltán, 9444 Fertőszentmiklós, Szt. István u. 5., tel.: (99) 380-125

ELADÓ egy 105/1100-as Makszutov tükrös távcső állvánnyal és tartozékokkal, egy db szűrővel. Mindkét tengelyen csigahajtású finommozgatással van ellátva. A műszerhez fényképezőgép csatlakoztatható. Ár: 20 ezer Ft. Ruzs Attila, 3375 Mezőtárkány, Petőfi u. 28.

MEGÉTELRE keresek nyers üvegkorongpárt 300–400 mm között, lehetőleg pyrex anyagból. Esetleg „hivatalos” beszerzési forrás is érdekel. Ivánszky Zoltán, 1118 Budapest, Villányi út 55–65., III. ép. I/1., tel.: 165-2063

ELADÓ egy 130/300-as paraboloid tükör 3000 Ft-ért. Anyaga kitűnő optikai üveg. Weintraut József, 7720 Pécsvárad, Munkácsy M. u. 17.

ELADÓ Mizár! Kerekes Gábor, 1074 Budapest, Vörösmarty u. 15., tel.: 322-5897